

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2010 року з української мови і літератури.
Основна сесія №1**

Номер і зміст завдання	Відповідність завдання програмі ЗНО 2010 року, підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України
<p>Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.</p> <p>(1) Усе починається з дитинства, з колискової, з голосу материнської душі над колискою. (2) Уже в/перше звучання почутої мелодії на/вічно влітається для маленької дитини багатоголосся душі та світу. (3) Від/тепер відкривається шлях її радощам, смуткові й веселості, тривогам, і сподіванням. (4) І, на/певно, головному – взаємності з життям, зі світом. (5) Колискова – це не/наче душа, яка ходить навшпиньках.</p>	
<p>1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово</p> <p>А маленької <i>дитини</i></p> <p>Б над <i>колискою</i></p> <p>В почутої <i>мелодії</i></p> <p>Г <i>ходить</i> навшпиньках</p>	<p>Лексика. Пряме та переносне значення слова Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 208.</p>
<p>2. Фразеологізмом є вислів</p> <p>А багатоголосся душі</p> <p>Б відкривається шлях</p> <p>В взаємності з життям</p> <p>Г колискова – це душа</p>	<p>Фразеологія Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.</p>
<p>3. Окремо в цьому тексті пишуться слова</p> <p>А в/перше</p> <p>Б від/тепер</p> <p>В на/певно</p> <p>Г не/наче</p>	<p>Орфографія. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків). Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 212–216.</p>
<p>4. Іменник виділено в словосполученні з тексту</p> <p>А починається з <i>колискової</i></p> <p>Б звучання <i>почутої</i> мелодії</p> <p>В для <i>маленької</i> дитини</p> <p>Г <i>ходить навшпиньках</i></p>	<p>Морфологія. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 129–131.</p>
<p>5. Вставне слово вжито в реченні</p> <p>А першому</p>	<p>Синтаксис. Види речень за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень,</p>

<p>Б третьому В четвертому Г п'ятому</p>	<p>відокремлених членів речення, звертання) Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 181–196.</p>
<p>6. Складним є речення А перше Б друге В третє Г п'яте</p>	<p>Види речень за будовою (прості й складні). Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 10–11.</p>
<p>7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А першому Б другому В третьому Г четвертому</p>	<p>Синтаксис. Розділові знаки в реченнях з однорідними членами. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 158–171.</p>
<p>8. М'який знак треба писати на місці обох пропусків у рядку А виставковий павіл..йон, шановне пан..ство Б громадянс..ка позиція, здаєт..ся в оренду В п'ят..сот гривень, перевірка знан.. Г абсолютна мен..шість, пол..ське посольство Д підійти близ..ко, гетьман..ський палац</p>	<p>Орфографія. Правила вживання м'якого знака Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 171–174.</p>
<p>9. Букву и треба писати на місці обох пропусків у рядку А виконувати реч..тативом, промовиста ц..тата Б створити за аналог..єю, словниковий д..ктант В с..гнальні вогні, соц..ологічне опитування Г історія ав..ації, порадитися з д..ректором Д ..нженерний фах, схвалення колект..ву</p>	<p>Орфографія. Написання слів іншомовного походження. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 190–196.</p>
<p>10. Граматичну помилку допущено в словосполученні А сто кілограмів Б незручних тувель В барвистих ярмарок Г багатоповерхових готелів Д запалення легень</p>	<p>Морфологія. Особливості вживання та написання відмінкових форм іменника. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 142–164.</p>

11. Суфікс **-ев-** має прикметник, утворений від слова

- А край
- Б груша
- В кущ
- Г кварц
- Д вечір

Орфографія. Правопис префіксів і суфіксів.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 207–208.

12. Правила вживання лапок дотримані в уривку з афіші

А

*Творчий колектив
«Національної опери
України» ім. Т. Г. Шевченка
запрошує на прем'єру
балету Сергія Прокоф'єва
«Ромео і Джульєтта».*

Б

*«Кримськотатарський
академічний музично-
драматичний театр»
(м. Сімферополь) пропонує
оригінальну постановку
Лісової пісні Лесі Українки.*

Орфографія. Лапки у власних назвах.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 130.

В

20 липня у Львові буде показана моновистава «творчої майстерні Театр у кошику», що є першим сценічним прочитанням поеми Тараса Шевченка «Сон».

Г

Ще в давнину малювали козака «Мамая» на картинах, скринях і стінах. Хто ж він такий? Про це – вистава Донецького обласного театру ляльок «Пригоди козака Мамая».

Д

Запрошуємо мешканців і гостей Дніпропетровська на концерти Будинку органної та камерної музики. У новому залі з дивовижною акустикою встановлений механічний орган німецької фірми «Зауер», який має 2074 труби.

13. Граматичну помилку допущено в рядку

- А найвірогідніше тлумачення
- Б більш вищий пагорб
- В менш доцільний спосіб
- Г щонайвігідніші умови
- Д якнайкращий підручник

Морфологія. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми).
Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 194–197.

14. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Що вища культура народу, духовна та матеріальна, то вища й міцніша позиція його мови.
- Б Відомо, що творча своєрідність художника найповніше виявляється в його книгах.
- В Коли маєш дар, успадкований від матері, від рідного народу, то обов'язок твій – народові його й повернути.
- Г Остап Вишня палко захоплювався та змальовував на сторінках своїх творів дивовижну українську природу.
- Д Коли заповіт Альфреда Нобеля оприлюднили, виникли найсуперечливіші чутки та судження.

Синтаксис. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.
Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. С. 100–116

15. Правильну відмінкову форму числівника *сімсот дев'яносто вісім*

Морфологія. Типи відмінювання кількісних числівників

<p>наведено в рядку</p> <p>А Р. в. семи сотень дев'яноста восьми</p> <p>Б Д. в. сімсот дев'яноста вісьмом</p> <p>В Зн. в. семисот дев'яноста вісім</p> <p>Г Ор. в. сьомастами дев'яноста вісьма</p> <p>Д М. в. (на) семисот дев'яноста вісьмох</p>	<p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 232–238.</p>
<p>16. У реченні</p> <p><i>І радісн(1)о, що Київ наш осін(2)ій, Хоч довгу путь у світі перейшов, Весь у труді, в натхнен(3)і, у горін(4)і, Весь на риштован(5)ях нових будов!</i></p> <p>подвоєні літери треба писати на місці всіх цифр, окрім</p> <p>А 1</p> <p>Б 2</p> <p>В 3</p> <p>Г 4</p> <p>Д 5</p>	<p>Орфографія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 182–189.</p>
<p>17. Правильно утворено форму 3-ої особи множини від інфінітива</p> <p>А бігти – біжуть</p> <p>Б свистати – свистають</p> <p>В хотіти – хотять</p> <p>Г сідати – сидять</p> <p>Д губити – гублять</p>	<p>Морфологія. Словозміна дієслів I та II дієвідміни</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 59–67.</p>
<p>18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «<i>Опівдні насунулися хмари...</i>» обрати</p> <p>А заступивши темрявою небо.</p> <p>Б і зависли над молодими садами.</p> <p>В які змусили все живе зачaitися.</p> <p>Г і ринула стоголоса злива.</p> <p>Д пішов густий літній дощ.</p>	<p>Синтаксис. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення</p> <p>Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 13–14.</p>
<p>19. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка</p> <p>А надзьобувати, юшечка, щасливець</p>	<p>Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.:</p>

<p>Б бджолосім'я, розмаїтість, узбережжя В єднання, сором'язливість, щирість Г джерельце, льодовий, щільний Д зшивати, рум'янець, дзеркальце</p>	<p>Педагогічна преса, 2005. С. 134–137.</p>
<p>20. Усі розділові знаки правильно вжиті в реченні А Багато струмків народжується тут, високо на горах, де росами опадають тумани, й де хмари часто сіють дощі. Б Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем? В Хоч навколо, за тином ліс жовтів і мінився осінніми фарбами, але хміль іще буйно зеленів. Г Здоровенний дуб розлігся розширився своїм кострубатим гіллям, так що аж темно під ним. Д Високо поросло розкішне дерево вгору, укриваючи холодком зелену землю на котрій, чіпляючись колосками за гілки, буяє розкішна рослина.</p>	<p>Синтаксис. Складнопідрядне речення, його будова. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 34–44..</p>
<p>21. Частка не пишеться окремо у варіанті А стало не/переливки Б не/здужати всіх завдань В не/покоїтися через погоду Г не/дооцінювати друзів Д говорити не/правду</p>	<p>Орфографія. Правопис не з різними частинами мови. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. С. 266–270.</p>
<p>22. Спонукальним є речення А Жінки втомились бути непрекрасними. Б За правду, браття, єднаймося щиро. В Весна прийшла, та якось несподівано! Г Шматок землі, ти звешся Україною. Д Дрібнота будь не годна ворогами.</p>	<p>Синтаксис. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні). Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 71.</p>
<p>23. Підкреслена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка А засвітити, зломити, зчищати Б садочок, футболіст, дивина В коротший, витрачати, позаторік Г царювати, цимбаліст, цікавий</p>	<p>Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 148–150.</p>

<p>Д анекдот, пок^рівля, к^раяти</p>											
<p>24. З'ясуйте, який вид підрядного речення відповідає кожному фрагментові.</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th data-bbox="170 276 427 308"><i>Фрагмент речення</i></th> <th data-bbox="557 276 770 355"><i>Вид підрядного речення</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="98 363 465 432">1 ... понад усе хотіли, щоб ...</td> <td data-bbox="533 363 770 432">А означальне Б з'ясувальне</td> </tr> <tr> <td data-bbox="98 437 465 505">2 ... зайшов до магазину, щоб ...</td> <td data-bbox="533 437 770 505">В умови Г мети</td> </tr> <tr> <td data-bbox="98 510 465 579">3 ... дуже сподобалася книга, що її ...</td> <td data-bbox="533 510 770 579">Д ступеня та способу дії</td> </tr> <tr> <td data-bbox="98 584 465 652">4 ... настільки досвідчена, що ...</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>	1 ... понад усе хотіли, щоб ...	А означальне Б з'ясувальне	2 ... зайшов до магазину, щоб ...	В умови Г мети	3 ... дуже сподобалася книга, що її ...	Д ступеня та способу дії	4 ... настільки досвідчена, що ...		<p>Синтаксис. Основні види підрядних речень Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.</p>
<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>										
1 ... понад усе хотіли, щоб ...	А означальне Б з'ясувальне										
2 ... зайшов до магазину, щоб ...	В умови Г мети										
3 ... дуже сподобалася книга, що її ...	Д ступеня та способу дії										
4 ... настільки досвідчена, що ...											
<p>25. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).</p> <p>Він (1)<i>прожив</i> під сонцем (2)<i>коло</i> ста літ, (3)<i>ніколи</i> не (4)<i>ховаючись</i> у холодок.</p> <p>А дієслово Б дієприкметник (форма дієслова) В дієприслівник (форма дієслова) Г прислівник Д прийменник</p>	<p>Морфологія. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126–128.</p>										

26. Доберіть приклад до кожного випадку вживання розділового знака на місці крапок.

Розділовий

Приклад

знак

1 кома	А	Знаю я ... моє ім'я не згасне
2 двокрапка		на прийдешнім сонячнім путі.
3 тире	Б	Це просто день, що
4 дужки		врубується в простір ... Сергій
		Жадан
	В	Ось ранок ... синім возом ...
		їде ... і сонця сніп в село везе.
	Г	Вдихати вітер Батьківщини
		... найвище щастя на землі.
	Д	І сонце падало за тьмяним
		морем трав ... на землю маки
		кинувши червоні.

Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень.

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.

27. З'ясуйте вид поданих простих речень.

Вид речення

Приклад

1 означено-особове	А	Танцюють, співають, веселяться на вулиці.
2 неозначено-особове	Б	Лінивим не
3 узагальнено-		находишся – ледачим не

Синтаксис. Типи односкладних речень.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 131–148.

4	особове безособове	наробишся. В Мило мені та спокійно серед тої лісової тиші. Г Усоте прославляю буйноту життя. Д З неба, як розтоплене золото, ллється світ сонця.	
---	-----------------------	--	--

28. Доберіть замість пропусків потрібні слова.

Речення

Пропущене слово

- 1 Замість паспорта можна подати ... про народження.
- 2 Це було натхненне й поетичне ... в коханні.
- 3 На вході чергові обов'язково перевіряють ... особи.
- 4 Лейтенант уважно занотував ... очевидця події.

А	<i>свідоцтво</i>
Б	<i>свідчення</i>
В	<i>освідчення</i>
Г	<i>засвідчення</i>
Д	<i>посвідчення</i>

Лексика. Лексичне значення слова.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 202–209.

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Мистецтво, не підвладне часу

(1–11) На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників. Не обійшла ця доля й полотна великого Вінсента ван Гога: якось переконували, що виставлена на продаж картина «Сад в Овері» – підробка. Доводили, що неможливо за короткий час зробити таку систему крапок, натякали на стилістичну невідповідність. Але ретельні рентгенівські дослідження засвідчили, що всі роботи митця написані зі «швидкістю виконання й без вагань», «на одному подихові». І картину купили за рекордну суму. Для «Саду в Овері» характерна унікальна техніка

пуантилізму, сутність якої полягає в нанесенні на полотно окремих дрібних крапок чистого кольору. Якщо розглядати таку картину з відстані, ці крапки змішуються, і кольорове відчуття виявляється іншим, аніж коли фарби були б змішані на самому полотні.

(12–17) Він був найбільш бідним за життя, а став найдорожчим сьогодні художником. Чи сподівався будь-коли ван Гог, що досягне такого успіху, що його роботи купуватимуть? Вінсент запевняв: «Роль, яку я відігравав чи відіграватиму, завжди залишиться другорядною». Він щиро вирішив творити мистецтво заради мистецтва. Без жодних меркантильних інтересів... Зрештою, він і не міг ними керуватися – так відкрито він бачив природу.

(18–32) 1885 року, після виснажливих тренувань і праці в багатьох техніках живопису, Вінсент виставляє на продаж одну з картин. Вона, за його словами, була настільки вдалою, що він «не зміг її продати», – художник просто подарував полотно. Ван Гог, свідомо присвятивши своє життя живопису, у який був несамовито закоханим, працює не в порожнечу: «Я знаю, що я хочу вкласти у свої картини, і намагатимусь цього досягти навіть ціною життя, тому що мене надихає абсолютна віра в мистецтво». І живописець самовдосконалюється, розвиває в собі енергію й думку. Він знає, що відчуває красу, сутність речей, і йде вузькою, але усвідомленою стежкою, аби постійно розвивати те відчуття, розкриватися всесвітowi якомога більше. Вінсент відтворює своє бачення світу для того, аби зробити його чистішим, наблизити

до первісного стану. 1882 року ван Гог пише: «Я хочу робити такі картини, які зворушать багатьох людей. А для цього треба писати не покладаючи рук, без зупинок, без сподівань на земні блага, без жалю до себе». Так, він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна.

(33–38) З дитинства ван Гог прагнув іншого, по-справжньому духовного життя, ішов своїм, загадковим шляхом. Надмірна серйозність і нелюдимість хлопця вкупі із захопленням природою та вибухами пристрасної ніжності до близьких – свідчення його пошуків досконалого світу у світі недосконалому. Дитина й дорослий митець були єдиною енергетичною істотою, яка прийшла до нашого світу

(39–45) Вінсент створював полотно легко. Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами. Очевидці розповідають, що митець писав постійно й безперервно. Ван Гог просто завалював майстерню полотнами, був машиною (як сам себе називав) з виробництва картин... І всюди Вінсент не зраджує свого бачення – сміливо й вільно зафарбовує полотно, виплескуючи на нього енергію й відображаючи суть речей, їхні енергетичні форми. Найбільше в мистецтві художник цінує реалізм.

Непідробний.

(46–53) Ван Гог відсторонювався від власних творів. Він давав їм жити самостійним життям. Немає часу та й просто нерозумно зосереджуватися на матеріальних речах. Увагу треба приділяти природі, якій Вінсент віддається цілком, особливо під час роботи над картиною. Живопис. Живо писати. Вінсент же пише яро – сама бачена ним природа малює його рукою, відтворюючи саму себе на полотні (не дивно, що його картини випромінюють не лише три виміри, а й інші, загадкові й неприйнятні для звичайної людини). Може, ще й тому Вінсент за дев'ять років написав понад 800 полотен – рекордна для такого відтинку часу кількість.

(54–60) Цікава історія творів митця. Він залишав безліч полотен у всіх кутках Голландії, Бельгії, Франції – скрізь, де працював. Забував, не встигав забрати, не міг забрати... І тоді з його полотнами творилися дивні речі: їх спалювали, не вбачаючи в них жодної цінності, картини тачками возили халамидники, розпродуючи їх по десять центів за штуку, з них обдирали фарбу й повторно писали на них, полотна використовували як циновки, мішені, ними прикрашали горища й затуляли дірки курників.

(61–64) Чому Вінсента ван Гога не визнали за життя і ще довго не визнавали після смерті? Тому що він, як і інші великі люди, як і інші самобутні постімпресіоністи, випередив час! Енергетика ван Гога просто шалена. Люди ж не володіли тоді тим рівнем енергетичної вібрації, аби сприймати її, а тим більше – цінувати.

(65) Зараз вони її цінують.

За В. Терещенком, журнал «Політика і культура»

29. Синонім до фразеологізму з речення «Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами» (рядки 39–40) –

- А набити оскому
- Б робити своє
- В узяти в руки
- Г собаку з'їсти

Фразеологія. Фразеологізми.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.

30. Слово, виділене у вислові «Вінсент же пише *яро*» (рядки 49–50), ужито, щоб

- А заперечити зміст попереднього речення
- Б означити потяг художника до швидкого заробітку

Лексика. Багатозначні й однозначні слова.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 205–206.

<p>В підкреслити яскравість і пристрасність його манери Г змалювати гнівне обурення художника навколишньою дійсністю</p>	
<p>31. У тексті немає мікротеми А бачення ван Гогом мети свого життя Б малярська майстерність художника В спадщина митця в музеях світу Г сприйняття його творів сучасниками</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>
<p>32. Принцип «творити без жодних меркантильних інтересів» ілюструють усі фрагменти тексту, окрім А На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників (рядки 1–2). Б ... треба писати не покладаючи рук, без зупинок, без сподівань на земні блага, без жалю до себе (рядки 29–30). В Немає часу та й просто нерозумно зосереджуватися на матеріальних речах (рядки 47–48). Г Він залишав безліч полотен... повсюди, де працював. Забував, не встигав забрати, не міг забрати... (рядки 54–56).</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. Біляев О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>33. Висновком, що впливає з інших поданих суджень, є А Усі роботи митця написані зі «швидкістю виконання й без вагань», «на одному подихові» (рядки 6–7). Б Живописець самовдосконалюється, розвиває в собі енергію й думку (рядки 24–25). В Він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна (рядки 31–32). Г Вінсент за дев'ять років написав понад 800 полотен – рекордна для такого відтинку часу кількість (рядки 52–53).</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. • Біляев О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>34. На думку автора тексту, по-справжньому оцінити твори Ван Гога можна, А глибоко ознайомившись із технікою пуантилізму Б зрозумівши високу енергетику його полотен В відвідавши дороги для художника мальовничі місця Г розглядаючи картини з відстані</p>	<p>Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 44–51.</p>

<p>35. Ідею тексту висловлено в рядку</p> <p>А Унікальна манера ван Гога зробила його найдорожчим сьогодні художником.</p> <p>Б З дитинства Вінсент прагнув по-справжньому духовного життя.</p> <p>В Художник, як і інші самотні люди, випередив свій час.</p> <p>Г Найбільше в мистецтві Вінсент ван Гог цінував реалізм.</p>	<p>Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 44.</p>
<p>36 Стиль тексту –</p> <p>А науковий</p> <p>Б художній</p> <p>В розмовний</p> <p>Г публіцистичний</p>	<p>Стилістика. Стилi мовлення.</p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 286–287.</p>

Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури зовнішнього незалежного оцінювання 2010 року.

Основна сесія № 1

**Умова завдання та правильна відповідь
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.**

(1) Усе починається з дитинства, з колискової, з голосу материнської душі над колискою. (2) Уже в/перше звучання почутої мелодії на/вічно вплітається для маленької дитини багатоголосся душі та світу. (3) Від/тепер відкривається шлях її радощам, смуткові й веселості, тривогам, і сподіванням. (4) І, на/певно, головному – взаємності з життям, зі світом. (5) Колискова – це не/наче душа, яка ходить навшпиньках.

1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово

ходить навшпиньках

2. Фразеологізмом є вислів

відкривається шлях

3. Окремо в цьому тексті пишуться слова

в/перше

4. Іменник виділено в словосполученні з тексту

починається з колискової

5. Вставне слово вжито в реченні

четвертому

6. Складним є речення

п'яте

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

третьому

8. М'який знак треба писати на місці обох пропусків у рядку

громадянс..ка позиція, здаєт..ся в оренду

9. Букву *и* треба писати на місці обох пропусків у рядку

виконувати реч..тативом, промовиста ц..тата

10. Граматичну помилку допущено в словосполученні

барвистих ярмарок

11. Суфікс *-ев-* має прикметник, утворений від слова

груша

12. Правила вживання лапок дотримані в уривку з афіші

13. Граматичну помилку допущено в рядку

найбільш вищий пагорб

14. Граматичну помилку допущено в реченні

Остап Вишня палко захоплювався та змальовував на сторінках своїх творів дивовижну українську природу.

15. Правильну відмінкову форму числівника *сімсот дев'яносто вісім* наведено в рядку

Ор. в. сьомастами дев'яноста вісьма

16. Прочитайте речення.

*І радісн(1)о, що Київ наш осін(2)ій,
Хоч довгу путь у світі перейшов,
Весь у труді, в натхнен(3)і, у горін(4)і,
Весь на риштован(5)ях нових будов!*

Подвоєні літери треба писати на місці всіх цифр, окрім

1

17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива

губити – гублять

18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «*Опівдні насунулися хмари...*» обрати

і ринула стоголоса злива.

19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

єднання, сором'язливість, щирість

20. Усі розділові знаки правильно вжиті в реченні

Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем?

21. Частка *не* пишеться окремо у варіанті

не/здужати всіх завдань

22. Спонукальним є речення

За правду, браття, єднаймося щиро.

23. Підкреслена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка

садочок, футболіст, дивина

24. З'ясуйте, який вид підрядного речення відповідає кожному фрагментові.

<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>
... понад усе хотіли, щоб ...	– з'ясувальне
... зайшов до магазину, щоб ...	– мети
... сподобалася книга, що її ...	– означальне
... настільки досвідчена, що ...	– ступеня та способу дії

25. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Він (1)прожив під сонцем (2)коло ста літ, (3)ніколи не (4)ховаючись у холодок.

1 дієслово

2 прийменник

3 прислівник

4 дієприслівник (форма дієслова)

26. Доберіть приклад до кожного випадку вживання розділового знака на місці крапок.

<i>Розділовий знак</i>	<i>Приклад</i>
кома –	І сонце падало за тьмяним морем трав ... на землю маки кинувши червоні.
двокрапка –	Знаю я ... моє ім'я не згасне на прийдешнім сонячнім путі.
тире –	Вдихати вітер Батьківщини ... найвище щастя на землі.
дужки –	Це просто день, що врубуються в простір ... Сергій Жадан

27. З'ясуйте вид поданих простих речень.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
означено-особове	– Усоте прославляю буйноту життя.
неозначено-особове	– Танцюють, співають, веселяться на вулиці.
узагальнено-особове	– Лінивим не находишся – ледачим не наробишся.
безособове	– Мило мені та спокійно серед тої лісової тиші.

28. Доберіть замість пропусків потрібні слова.

<i>Речення</i>	<i>Пропущене слово</i>
Замість паспорта можна подати ... про народження.	– свідоцтво
Це було натхненне й поетичне ... в коханні.	– оспівчення
На вході чергові обов'язково перевіряють ... особи.	– посвідчення
Лейтенант уважно занотував ... очевидця події.	– свідчення

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–36.**

Мистецтво, не підвладне часу

(1–11) На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників. Не обійшла ця доля й полотно великого Вінсента ван Гога: якось переконували, що виставлена на продаж картина «Сад в Овері» – підробка. Доводили, що неможливо за короткий час зробити таку систему крапок, натякали на стилістичну невідповідність. Але ретельні рентгенівські дослідження засвідчили, що всі роботи митця написані зі «швидкістю виконання й без вагань», «на одному подихові». І картину купили за рекордну суму. Для «Саду в Овері» характерна унікальна техніка пуантилізму, сутність якої полягає в нанесенні на полотно окремих дрібних крапок чистого кольору. Якщо розглядати таку картину з відстані, ці крапки змішуються, і кольорове відчуття виявляється іншим, аніж коли фарби були б змішані на самому полотні.

(12–17) Він був найбіднішим за життя, а став найдорожчим сьогодні художником. Чи сподівався будь-коли ван Гог, що досягне такого успіху, що його роботи купуватимуть? Вінсент запевняв: «Роль, яку я відігравав чи відіграватиму, завжди залишиться другорядною». Він щиро вирішив творити мистецтво заради мистецтва. Без жодних меркантильних інтересів... Зрештою, він і не міг ними керуватися – так відкрито він бачив природу.

(18–32) 1885 року, після виснажливих тренувань і праці в багатьох техніках живопису, Вінсент виставляє на продаж одну з картин. Вона, за його словами, була настільки вдалою, що він «не зміг її продати», – художник просто подарував полотно. Ван Гог, свідомо присвятивши своє життя живопису, у який був несамовито закоханим, працює не в порожнечу: «Я знаю, що я хочу вкласти у свої картини, і намагатимусь цього досягти навіть ціною життя, тому що мене надихає абсолютна віра в мистецтво». І живописець самовдосконалюється, розвиває в собі енергію й думку. Він знає, що відчуває красу, сутність речей, і йде вузькою, але усвідомленою стежкою, аби постійно розвивати те відчуття, розкриватися всесвітowi якомога більше. Вінсент відтворює своє бачення світу для того, аби зробити його чистішим, наблизити до первісного стану. 1882 року ван Гог пише: «Я хочу робити такі картини, які зворушать багатьох людей. А для цього треба писати не покладаючи рук, без зупинок, без сподівань на земні блага, без жалю до себе». Так, він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна.

(33–38) З дитинства ван Гог прагнув іншого, по-справжньому духовного життя, ішов своїм, загадковим шляхом. Надмірна серйозність і відлюдкуватість хлопця вкупі із захопленням природою та вибухами пристрасної ніжності до близьких – свідчення його пошуків досконалого світу у світі недосконалому. Дитина й дорослий митець були єдиною енергетичною істотою, яка прийшла до нашого світу

(39–45) Вінсент створював полотно легко. Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами. Очевидці розповідають, що митець

писав постійно й безперервно. Ван Гог просто завалював майстерню полотнами, був машиною (як сам себе називав) з виробництва картин... І всюди Вінсент не зраджує свого бачення – сміливо й вільно зафарбовує полотно, виплескуючи на нього енергію й відображаючи суть речей, їхні енергетичні форми. Найбільше в мистецтві художник цінує реалізм. Непідробний.

(46–53) Ван Гог відсторонювався від власних творів. Він давав їм жити самостійним життям. Немає часу та й просто нерозумно зосереджуватися на матеріальних речах. Увагу треба приділяти природі, якій Вінсент віддається цілком, особливо під час роботи над картиною. Живопис. Живо писати. Вінсент же пише яро – сама бачена ним природа малює його рукою, відтворюючи саму себе на полотні (не дивно, що його картини випромінюють не лише три виміри, а й інші, загадкові й неприйнятні для звичайної людини). Може, ще й тому Вінсент за дев'ять років написав понад 800 полотен – рекордна для такого відтинку часу кількість.

(54–60) Цікава історія творів митця. Він залишав безліч полотен у всіх кутках Голландії, Бельгії, Франції – скрізь, де працював. Забував, не встигав забрати, не міг забрати... І тоді з його полотнами творилися дивні речі: їх спалювали, не вбачаючи в них жодної цінності, картини тачками возили халамидники, розпродуючи їх по десять центів за штуку, з них обдирали фарбу й повторно писали на них, полотна використовували як циновки, мішені, ними прикрашали горища й затуляли дірки курників.

(61–64) Чому Вінсента ван Гога не визнали за життя і ще довго не визнавали після смерті? Тому що він, як і інші великі люди, як і інші самобутні постімпресіоністи, випередив час! Енергетика ван Гога просто шалена. Люди ж не володіли тоді тим рівнем енергетичної вібрації, аби сприймати її, а тим більше – цінувати.

(65) Зараз вони її цінують.

За В. Терещенком, журнал «Політика і культура»

29. Синонім до фразеологізму з речення *«Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами»* (рядки 39–40) –

собаку з'їсти

30. Слово, виділене у вислові *«Вінсент же пише яро»* (рядки 49–50), ужито, щоб

підкреслити яскравість і пристрасність його манери

31. У тексті немає мікротеми

спадщина митця в музеях світу

32. Принцип *«творити без жодних меркантильних інтересів»* ілюструють усі фрагменти тексту, окрім

На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників (рядки 1–2).

33. Висновком, що впливає з інших поданих суджень, є

Він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна (рядки 31–32).

34. На думку автора тексту, по-справжньому оцінити твори ван Гога можна,

зрозумівши високу енергетику його полотен

35. Ідею тексту висловлено в рядку

Художник, як і інші самотні люди, випередив свій час.

36. Стиль тексту –

публіцистичний

37. Словами «*Зажурилась Україна*» починається

історична пісня

38. Про київського князя Святослава («Слово про похід Ігорів») йдеться в рядку

«Ізронив злоте слово, з сльозами змішане»

39. Автором байки «Бджола та Шершень» є

Григорій Сковорода

40. Автором першого твору нової української літератури є

Іван Котляревський

41. «*Ваша Маруся так мені про Вас розказала, що я Вас навиліт знаю*», - написав Тарас Шевченко

Григорієві Квітці-Основ'яненку

42. Заклик «*і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь*» є в творі

«І мертвим, і живим...»

43. Написання нарису «Подоріжжя од Полтави до Гадячого» стало важливим етапом підготовки твору

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

44. П'єса «Хазяїн» є ідейно-тематичним продовженням твору

«Сто тисяч»

45. Датан, Авірон, Азазель є персонажами твору

«Мойсей»

46. Звертання «*Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки – смутно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись*» адресоване

Лукашеві («Лісова пісня»)

47. Іван Дідух є центральним персонажем твору

Василя Стефаника

48. Батьковою настановою «*Тому роду нема переводу, в котрому браття милують згodu*» нехтують сини у творі

«Вершники»

49. У рядках

Так ніхто не кохав. Через тисячі літ

Лиш приходить подібне кохання

поет використав

гіперболу

50. Із гаслом «*Хай живуть зайці!*» на полювання вирушав автор твору

«Мисливські усмішки»

51. Тематично близьким до вірша «Два кольори» є твір

«Пісня про рушник»

52. На тлі Другої світової війни розгортаються події твору

«Україна в огні»

53. Мотив трагічної внутрішньої роздвоєності центрального персонажа наявний у творі

«Я (Романтика)»

54. Період культу особи Сталіна є історичним тлом твору

«Тигролови»

55. Рядки

І радісним буремним громом

Спадають з неба блискавиці,

Тарасові провісні птиці –

Слова шугають над Дніпром

є в творі

«Сто років, як сконала Січ»

56. Рядки

*На межі двох епох, староруського золота повен,
Зазгучав сонценосно твій сонячно-ярий оркестр
адресовані*

Павлові Тичині

57.

«Contra spem spero» - Леся Українка

«Маруся Чурай» - Ліна Костенко

«Людина» - Ольга Кобилянська

«Інститутка» - Марко Вовчок

58.

«Україна в огні» - Христя Хуторна, фон Крауз

«Чорна рада» - Сомко, Шрам

«Тигролови» - Григорій Многогрішний, Медвин

«Жовтий князь» - Андрійко Катранник, Отроходін

59.

Комедія - «Хазяїн»

Послання - «І мертвим, і живим...»

Роман - «Тигролови»

Повість - «Інститутка»

60.

Остап Вишня - Павло Губенко

Марко Вовчок - Марія Вілінська

Леся Українка - Лариса Косач

Іван Багряний - Іван Лозов'ягін